

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorizia, Riva Piazzetta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.500

Letna naročnina L. 3.000

Letna inozemstvo L. 4.000

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXII. - Štev. 11 (1091)

Gorica - četrtek, 12. marca 1970 - Trst

Posamezna številka L 70

TIHA NEDELJA **Novi ljudje vodijo Španijo**

DRSI ITALIJA V KOMUNIZEM?

Ob največjem prazniku velike noči se Cerkev spominja Kristusovega vstajenja hkrati z njegovim blaženim trpljenjem. Na ta praznik se Cerkev pripravlja s postnim časom, ki se začne na pepelnico sredo, in zato želi, da se verniki pripravijo na velikonočno obhajanje božjih skrivnosti z bolj vnetim poslušanjem božje besede in z molitvijo. K taki pripravi nagibata vernike spomin ali priprava na krst ter pokora. In ta dvojni značaj postnega časa je treba po želji zadnjega koncila tako v bogoslužju kot v liturgični katehezi postaviti v jasnejšo luč.

KONCIL O POSTNI LITURGIČNI IN VELIKONOČNI SKRIVNOSTI

Koncilská konstitucija o bogoslužju pravi takole: »Krstne sestavine, ki so lastne postni liturgiji, je treba bolje izriniti; kolikor je potrebno, naj se nekatere iz starejšega izročila obnovijo. Isto velja za spokorne sestavine. V katehezi je treba vernikom, ko jim poudarjamo socialne posledice greha, vtisniti v srce svojsko naravo pokore, ki greh kot žalitev Boga dela odvrateno. Ne sme se zamočati delež Cerkev pri spokornih delih in vneto naj se poudarja molitev za grešnike. Pokora postnega časa naj ne bo samo notranja in zasebna, ampak tudi zunanja in občestvena. Spokorne vaje je treba gojiti primerno možnostim naše dobe in različnih pokrajin ter razmeram vernikov.«

V navodilu za izvajanje Konstitucije o svetem bogoslužju pa beremo: »V bogoslužju osredotočeno dušnopastirsko delo mora težiti za tem, da se v življenju izrazi velikonočna skrivnost, v kateri je učlovečeni in do smrti in križu pokorni božji Sin po vstajenju in vnebohodu tako poveljan, da more svetu posredovati tisto božje življenje, v katerem ljudje, odmrli grehu in podobni Kristusu, ne bi živeli več sami sebi, ampak njemu, ki je zanje umrl in vstal.«

In tu se moramo iskreno in pogumno vprašati: Kako poteka naš postni čas? Kaj smo učenili in storili, da bi bila ali da bo naša priprava na velikonočni praznik res smrt grehu in pot k vstajenju? Za nas osebno in za našega bližnjega? Ali še velja zame zapoved: Spovej se svojih grehov vsaj enkrat v letu in v velikonočnem času prejmi sveto obhajilo? Spreobrne se, popravi se ali poboljšaj se?

BOGOSLUŽNE NOVOSTI

Koncilská navodila so prinesla že marsikateri sad. Tako začne z letošnjo veliko nočjo veljati novi obred krščenjca otrok, ki prinaša marsikatero novost. In te novosti bo treba skrbno preučiti in jih sprejeti. Ne bo šlo lahko, ker se morajo starši pripraviti na zavestno obhajanje krsta, ker ima služba in naloga staršev pri krstu otrok prednost pred nalogo botrov.

Tudi novi letošnji liturgični koledar je prinesel kakšno novost, ki poudarja enotnost postnega časa kot nepretrgano pravico na velikonočno vstajenje. V naših koledarjih nismo našli letos predpostnega časa in nedelje s čudnimi imeni kot septuagesima, seksagesima in kvinkvagesima, o katerih nismo vedeli, kaj pomenijo. In novi koledar ne pozna več tih nedelje ali prve nedelje trpljenja, ampak peto postno nedeljo (letos 15. marca).

Znano je, da so v soboto pred tih nedeljo po cerkvah zakrili svete podobne in križe. Križi so ostali zakriti do velikega petka, podobne pa do slovesnosti na veliko soboto. To zakrivanje je bilo gotovo spomin na dogodek, ki ga omenja mašni odlomek svetega evangelija, ki smo ga brali na tih nedeljo in ki pripoveduje, kako se je Jezus pred Judi umaknil in skrčil. Zakrivanje in odkrivanje svetih podob je imelo ta ali oni pomen, a ljudje ga niso več razumeli. In tako je z letošnjim letom zakrivanje križev in svetih podob v cerkvah odpravljeno.

Da bi le pomagalo k odkritju pravega smisla pokore, spreobrnitve in obnovitve prijateljstva med Bogom in ljudmi!

L. SK.

Ko je general Franco 29. oktobra lani imenoval novo vlado, je završalo znotraj Španije in tudi zunaj nje. Španija je dobila prvič po zmagi nad komunisti v pogledih in hotenjih enotno vlado. Franco je odrinil od sebe svojo »falango«, do sedaj privilegirano stranko, ki mu je zvesto služila polnih trideset let, ter se oprl na gibanje »Opus Dei«, kar bi se reko po naše »Delo božje«.

GIBANJE »OPUS DEI«

Svet zelo rad primerja Opus Dei s framasoni, Judi, jezuiti. Primerjava ne drži. Opus Dei ni nobena organizacija, je le gibanje, ki hoče izboljšati človekovo osebnost, poglobiti njegovo duhovno življenje in ga prepeljati z resničnim krščanstvom. Idejno podlago je dal že leta 1928 temu gibanju msgr. Escriva, ki je spisal posebno knjižico z naslovom »El camino« (Pot), v kateri je zbral tisoč smernic, kako doseči čim večjo moralno popolnost. Knjiga je že bila prevedena v vse važne jezike in je doživela 79 izdaj, izvodov pa je bilo razdeljenih nad dva milijona. Da-

nes ima gibanje Opus Dei svoje člane v 73 državah, samo v Španiji nad 20.000.

Opus Dei nikjer ne ustvarja lastnih strank ali struj. Njegov cilj je oblikovanje trdnih značajev, ki bodo delali po načelih krščanstva, bodo v svojem poklicu vestni, vztrajni v delu, požrtvovalni, razgledani in brez predsodkov do sočloveka. Vsak član gibanja mora imeti svojega duhovnega voditelja, ki pa se ne sme vtikati v njegovo poklicno delo, dokler je to v skladu s krščansko moralno. Tudi mora trezno presojati svoje umske in telesne sposobnosti ter se držati načela: »Ne postavljaj si takih ciljev, o katerih misliš, da jih nisi zmožen doseči.«

Vsi člani Opus Dei so v vesti dolžni, uveljaviti se v družbi kot dobri kristjani in jo prekusiti s svojim zgledom in delom. Prav zato njih vpliv neprestano raste in se njihov ugled visoko dviga nad povprečnega španskega inteligenta. Imajo že vodilna mesta v španski prosveti, posebno na univerzah. Nehote so postali vodilni v gospodarstvu in v politiki. Njihov

vanesebičnost, požrtvovalnost in temeljitost pri delu jim odpirajo dostop do ključnih mest vsepovsod.

To je spoznal tudi Franco, pa je novo vlado sestavil iz teh ljudi, ki ne iščejo sebe in bodo še najlaže Španijo prepeljali iz dosejanega avtoritarnega režima v demokratično vladavino, kjer bodo prav ti napredni katoličani imeli odločilno besedo.

ŠPANIJA SE ODPIRA SVETU

V zadnji vladi so trije pravi člani Opus Dei, devet jih je gibanju pridruženih, šest pa se jih smatra idejno nevezanih. Seveda pa so v soglasju s prvimi, saj drugače ne bi bili vstopili v vlado. Nova vlada je takoj v prvih dneh pokazala izredno prilagodljivost in odprtost sodobnemu svetu. Zavrnila je toge prijeme prejšnjih vlad in se spustila v odprt dialog celo s Sovjetsko zvezo.

Novi španski zunanji minister López Bravo je že bil v tem času v Parizu, kjer se je dogovoril za francosko-špansko tehnično sodelovanje in si zagotovil 30 lovskih letal tipa »Mirage«. Na poti v Manila na Filipinih se je srečal s sovjetskim predstavnikom na letališču v Moskvi. Obiskal je tudi Kairo, bil v Bruslju in v Rimu. Tam se je oglašil tudi v Vatikanu, kajti po zadnjem koncilu je španski konkordat nujno potreben temeljite revizije. Cerkev naj bi se odpovedala preživelim privilegijem, španska država pa posegom v cerkveno notranje področje, zlasti glede imenovanja škofov.

López Bravo je tudi ustavil gonjo zoper Veliko Britanijo, ki se brani izročiti Gibraltar Španiji. S Poljsko, Madžarsko in Romunijo ima že dlje časa konzularne stike; sovjetske ribiške ladje pristajajo v španskih pristaniščih. Še ni dolgo, je bila Sovjetska zveza tista, ki je zlomila stavko španskih rudarjev v Asturiji s tem, da je poslala v Španijo veliko zalogo svojega premoga. López Bravo je mnenja, da vsak dialog prinese nekaj koristi, zato nikjer ne žene razgovora na nož. Bolj ga zanima vsebina kot oblika in zanj je edino važna bodočnost. Oklepiti se senc iz preteklosti se mu zdi nesmiselno in zato noče imeti predsodkov do nikogar, niti do komunistov ne. Ga pač ne bremeni spomin na krvavo državljansko vojno, saj je bil tedaj še kratkohlačen.

Vsekakor so vsi poznavalci španske resničnosti mnenja, da se je lani 29. oktobra ob preosnovi vlade končalo eno obdobje španske zgodovine in pričelo drugo, v katerem bo pokoncilski duh članov gibanja Opus Dei odločilen za bodoča desetletja.

Spet je bilo govora o klerikalizmu

Janez Vipotnik, predsednik republiške SZDL (Socialistične zveze delovnega ljudstva) je v torek, 3. marca v svojem dolgem referatu med drugim omenil, da obstaja praznina na marsikaterem področju javnega življenja, zlasti na socialno-humanitarnem, vzgojnem in izobraževalnem. Ponekod se je začel prav zaradi te praznine uveljavljati s svojo dejavnostjo na omenjenih področjih del duhovščine, »v čemer stopa čez meje, ki so s cerkvijo (ljubljsko »Delo« dosledno piše »Cerkve« z malo začetnico kot da bi bila neka stavba in ne ustanova) dogovorjene in si skuša odpirati prostor za politično delovanje. To nas opozarja, da je treba krepiti politično akcijo in doseči, da bodo delovni ljudje znali jasno razločevati verska čustva od njihove zlorabe v politične namene. Cerkev in vernik sta svobodna, vendar utegneta to svobodo sama sebi omejevati, kolikor dopuščata, da ju izkoriščajo reakcionarne antisocialistične sile za svoje politične cilje.«

Vipotnik torej priznava, da v domovini ljudsko-prosvetnega dela praktično ni več. To je naravno: kjer je kultura dirigirana, neha biti privlačna. Toda čeprav zija praznina vsepovsod, raje vidi, da obstaja še naprej, kakor da bi jo napolnil kdo drugi, npr. duhovniki ali krščansko usmerjeni državljani. Vsak poseg poslednjih na področje dobrotelosti, vzgoje, prosvete, izobraževanja, družabnosti mu pomeni že zlorabo vere v politične namene in ga označi kot klerikalizem. Za Vipotnika ostaja kristijan v socialistični družbi državljan drugega razreda: lahko je veren zase, a zanikana mu je pravica, da se kot kristijan udeležuje v družbi. To smejo storiti le komunisti in člani SZDL. Prav zato komunisti tudi z očitnim nezaupanjem zasledujejo uveljavljanje smernic zadnjega koncila v slovenski Cerkev. Uvajanje župnijskih svetov jim gre na živce, saj gre očitno za novo obliko organiziranja vernikov. Radi bi vse te pojave v kralji zadržali, a ker tega ne morejo osporavati naravnost, skušajo vse pojave opozivljene krščanske dejavnosti v Sloveniji ožigosati kot »povratek na staro, v revolucionarnem boju odpravljeno stanje«.

V zvezi s tem je Vipotnik dejal: »Nevarnost obujanja klerikalizma obstaja vse dotlej, dokler v kakršni koli obliki nastajajo težnje po posebnem organiziranju vernikov za zadeve splošnega človeškega pomena o propagiranju katoliških nazorov izven področja vere, v postavljanju

katoliške, socialne, politične, kulturne in ekonomske doktrine kot edine možnosti za »pravično« družbeno ureditev. Potrebno je zato reagirati na vsak poseben primer in razčiščevati na licu mesta politične sile. Vse to mora potekati v okviru zakonitih potov.«

Vipotnik torej odreka slovenskim kristjanom prav tisto, k čemur jih poziva zadnji koncil: da se vključijo v družbo in jo posvetijo s svojo dejavno prisotnostjo. In dodaja grožnjo: imamo zakonita pota, da vas pokličemo na odgovor. Sami boste krivi, če boste deležni omejitve svoje svobode. Mirujte, vero gojite le zase, pa bo vse v redu.

Naš uvodničar v prejšnji številki je dobro povedal, ko je zapisal: »Je dialog, ko ima samo eden besedo, drugi pa smejo le plaho kaj povedati; ko le eden poje melodijo, drugi pa jo smejo le spremljati. Tak dialog so vpeljali komunisti s katoličani in drugimi sopotniki v Osvobodilni fronti med vojno. Mi takega dialoga in takega sodelovanja ne sprejemamo, ker ni vreden svobodnega človeka.«

Smrtna nesreča treh misijonarjev

Pred kratkim so se v Kongu z letalom smrtno ponesrečili trije mladi italijanski misijonarji, ki so pripadali družbi sv. Frančiška Ksaverija iz Parme. Letalo, ki so ga bili darovali bralci nekega italijanskega lista, je služilo misijonarjem za obisk oddaljenih misijonskih postojank. Za pilota na letalu je bil eden izmed misijonarjev.

Odnos Cerkev do afriških plesov

Ples zajema v afriški kulturi velik del družbenega in čustvenega doživljanja. Afrikanci kar ožive, če slišijo glas bobna, fantje pozabijo na jed in pijačo... Ko so prišli na črni kontinent prvi misijonarji, so se znašli pred problemom, kako naj z moralnega stališča presojajo različne plesne. Razsodba ni bila lahka in gotovo ni bila vedno pravilna.

Mnogi plesi so verskega značaja. Afrikanci verujejo v duhove svojih prednikov, ki ostanejo tudi po smrti povezani s sorodniki in z življenjem plemena. Plesi so simbolična vez med obema svetovoma. Plesalci, ki se našemijo podobno kot naše

maškare, predstavljajo duhove umrlih.

V Malawi in v Zambiji je posebno slovit »nyao« ples. Plesalci se našemijo neke blizu pokopališča in se kot duhovi pokojnih pojavijo ob najvažnejših življenjskih dogodkih: ob rojstvu, včlanjenju v življenje plemena, ob poroki, vojni in smrti.

Po želji Cerkev in po smernicah drugega vatikanskega koncila se morajo misijonarji čim bolj prilagoditi običajem in miselnosti rodov, med katerimi delujejo. Kjer je to potrebno, morajo spremeniti preveč negativne sodbe o raznih plesih in z veseljem sprejeti to, kar je v plesih po-

Pred kratkim se je vrnil iz Sovjetske zveze časnikar, ki so mu v Rusiji povedali zanimivo napoved: v letu 1976 bo v Italiji že na oblasti komunizem. Na oblast pa ne bo prišel s kako revolucijo, temveč čisto zakonito, po demokratični igri. Za to bodo poskrbele demokratične stranke in demokratična ustava, ki velja v Italiji.

To, kar je zvedel omenjeni časnikar v Rusiji, ne zasluži kakega pomilovalnega nasmeška, temveč sili h globokemu razmišljanju. Mar res Italija počasi, postopno in nezadržno drsi v komunizem? Če zasledujemo ravnanje političnih strank v zadnjem času, bi skoro dejali, da se bo napoved uresničila.

Prizori, ki jih nudijo politiki povprečnemu italijanskemu državljanu vsak dan, so zares vredni pomiselnosti. Dva meseca se stranke leve sredine pogovarjajo o programu ne da se morejo zediniti v eni sami točki. Nato odstopi enobarvna demokratična vlada z naglico, ki pusti občutek nemoči pred nastalim položajem. Nova vladna kriza je zavita v najbolj gostoto. Če bo prišlo do nove vlade, bo do tega prišlo brez notranjega prepričanja, brez zavzetosti za skupno stvar, iz gole nuje in s tihim razpoloženjem, čimprej najti novo pretevo za njen odstop.

Prihodnjega maja bosta minili šele dve leti, odkar so bile parlamentarne volitve, pa si jih nekatere stranke, zlasti manjše, zopet žele; upajo, da bodo porastle v glasovih na račun velikih. Pa ne pomislijo, da bodo povečali svoje glasove kot do sedaj edinole komunisti. Premnogi jih volijo, da s tem izrazijo svoje nezadovoljstvo z obstoječim stanjem.

In to je v resnici zaskrbljujoče. V parlamentu se izgublja besede v dolgih razpravah, predloženi zakoni so blokirani v raznih komisijah, birokracija po uradih je strahotna, zakoni še vedno iz prejšnjega stoletja, socialna neenakost vnebovpijoča. Veliki cerkveni govornik Bossuet je nekoč vzklilni s prižnice: »Vaše bogastvo, o bogataši, niso vaše hiše, polja, zlato, temveč potrpljenje revnih.« Premožni so vse preveč navezani na to, kar imajo. Besede evangelija jim delajo strah. Vsa družba je prepojena z najbolj nizkotnim samoljubjem. Dovolj, da delavec pride do svoje hiše in avtomobila, pa se že vključuje v skupnost posedujočih in se neha boriti za socialno pravičnost.

Povprečni človek, ki se še vedno bori za skromno blagostanje, je te stalne borbe za izboljšanje svojega položaja naveličan. Malo ga zanima politični sistem. On si želi višje življenjsko stanje. Ne moti ga, da komunizem, kjerkoli je na oblasti, delavcu in revu malo nudi. Prvič se mu to zdi le lažna propaganda, drugič pa je pripravljen tudi nekaj tvegati. Tako imenovane demokratske stranke so že dokazale svojo nezmožnost, da spremenijo obraz sedanje družbe. Naj torej pridejo komunisti in pokažejo, kaj znajo!

Nihče ne ve, če bo res leta 1976 v Italiji komunizem prišel na oblast. Vsi pa vemo, da mu sedanje stranke s tem, da nočejo spremeniti sedanjega družbenega sistema in da prezirajo socialno pravičnost, nezadržno odpirajo pot.

zitivnega. Nekateri plesi so zgolj družabnega značaja in so dragocen del afriške kulture.

Pri proslavi zambijskega narodnega praznika je z domačini — v talarju — plesal tudi p. Branko Andjelić, ki je za svojo prijaznost požel navdušeno odobravanje svojih faranov. Očitno so bili zelo zadovoljni z njegovim smislom za potrebno prilagoditev in s spoštovanjem, ki ga je pokazal do afriške kulture, ki se izraža tudi v družabnem plesu.

Mogoče bo — vsaj v nekaterih deželah — ples v prilagojeni obliki postal del nekaterih liturgičnih opravil.

Koncil se pričinja zdaj

Mnogi naših bralcev že poznajo knjigo znanega nemškega bogoslovca in moralista Bernharda Häringa »Il concilio comincia adesso«. Häring živi — mimogrede povedano je bratranec bivšega zahodno-nemškega kanclerja Kiesingerja — v Rimu, je član redovne družbe redemptoristov in profesor na Inštitutu Alfonzove akademije papeške lateranske univerze. Verjetno pa naši bralci ne vedo, da je prevod te knjige izšel pod naslovom »Koncil se pričinja zdaj« tudi v slovenščini. Prevod je oskrbel prof. Alojzij Geržinič, opremil arh. Jure Vombergar, izdalo pa Slovensko dušno pastirstvo v Buenos Airesu. Dovoljenje za prevod je dal sam pisec knjige p. Häring. Knjiga je na voljo tudi na upravi našega lista. Stane 1.000 lir, po pošti pa 200 lir več.

NE SMEMO ZAVRECI DEDIŠČINE ZADNJEGA KONCILIA

Papeža Pavla VI. poziv: »...dediščina vesolja cerkvenega zbora je dolžnost...« kajti vsakdo »naj njegove zahteve, z okrepljenim čutom dolžnosti, z globoko doživljeno ljubeznijo, z osebno zvestobo in s prisrčno radostjo sprejme kot svoje«, je namenjen prav vsem »ljudem dobre volje«, saj koncilski prenovitev Cerkev stremi za prenovitvijo vsega človeštva.

Pisec zato v svojem Uvodu ugotavlja, da je ena izmed najbolj nujnih nalog, ki se jim zdaj posvečajo škofje, teologi in versko izobraženi časniki, da dajo spoznati koncil vsem kristjanom in kolikor mogoče, tudi nekristjanom ter jim pomagajo priti do zaokroženega pojma o njem. Poznanje koncila mora iz nas napraviti veselja polne kristjane; nas nagniti, da s hvaležnostjo sprejmemo njega navodila, in nas spodbujati, da bomo zajemali iz neizčrpnega bogastva njega naukov, jim prilagodili življenje in postali uspešni apostoli v osredju, kjer živimo.

Vsebinska knjige je razdeljena na osemnajst poglavlji, vsako z odgovarjajočimi podpoglavji ter zgoščeno, a jasno in razumljivo obdeluje obsežno snov koncilskih listin, se pravi konstitucij in odlukov.

Potem ko Häring najprej obdela obnovo bogoslužja in liturgično življenje, preide nato na vprašanje Cerkev kot take. Držeč se načela iz starih časov: *Ecclesia semper reformanda*, Cerkev se mora stalno presnavljati in obnavljati, razpravlja o rimski kuriji, o škofovskem zboru (sinodi), o presnovi semenišča in o duhovniški vzgoji, o prilagoditvi in obnovi redovništva ter o položaju laikov v Cerkv.

Vprašanje laika v Cerkv, ki jo dejansko vodi Sv. Duh, ki je Duh prenovitve, Duh edinosti in Duh ljubezni, resnični vodnik vsega v resnici, sta posvečena deseto in enajsto poglavje v knjigi. Svetost laikov v apostolskem delovanju, svetost zakoncev in staršev, svetost v delu kot poti posvečenja in trpljenje kot pot k svetosti, so poglavja izčrpnega prikaza laškega položaja v Cerkv, v poglavju o Svetosti laikov. Koncil je spet »zaposlil« laike, pravi enajsto poglavje v svojem naslovu. Cerkev namreč ni sestavljena samo iz duhovnikov. Laiki ne stojijo Cerkv nasproti, pač pa »znotraj nje, z lastno veljavnostjo in odgovornostjo in z določnimi vsemi in odnosi do predstavnikov, hierarhičnih mest in služb. V božjem načrtu so laiki dejavni udje njegovega ljudstva — nič manj kot škofje in papež. Skupaj s hierarhijo tvorijo in so Cerkev.«

Koncil nikakor ni mogel iti mimo vprašanja zakona. Zakon je milost, ugotavlja pisec v dvanaštem poglavju svoje knjige. Zakon je nadnaravna zveličavna skupnost, sveta vez ljubezni, ta pa vir zvestobe in plodnosti. V zvezi z vprašanjem zakona govori nato v trinaštem poglavju še o družini v sedanjem svetu in razpravlja o »posredovanju človeka vrednega življenja za izredno vzvišeno službo življenja, ki ima večnostno vrednost; za življenje, ki je po priklicanju v bivanje deležno od prvega hipa »največje skrbnosti.«

Štirinajsto poglavje je posvečeno duhovnikom v Cerkv. Imenuje jih »brate med brati«, govori o odnosih med duhovniki in laiki, o duhovniški »odličnosti oznanjevanja evangelija«, o njihovi »človeški in krščanski zrelosti« in o »življenju po evangelijskih svetih« ter odkrito razpravlja o vprašanju celibata in o ravnanju Cerkev »z nezvestimi duhovniki.«

V sedemnajstem poglavju o verski svobodi pisatelj ugotavlja, da je »človekova svoboda izraz njegovega osebnega dostojanstva. Samo kot svobodna oseba more v resnici izvesti vlogo soigravca z Bogom in bližnjim.« Zatem približa: »Država nima pristojnosti ne pravice vsiliti podložnikom določeno vero ali pripadnost določeni Cerkv, uporabljajoč prisilna sred-

stva ali katero koli drugo vrsto pritiska. Spoštovati mora in zahtevati spoštovanje verske svobode...«

DIALOG S KOMUNIZMOM

V zadnjem, tj. osemnajstem poglavju je v »Spodbudnem odgovoru komunizmu« obdelano vprašanje odnosa Cerkev do modernih brezboštvo, predvsem do bojnega brezboštva, komunizma. Koncil je dal temu vprašanju »verski odgovor«, ki je za vse vrste ateizmov enak: odklonitev. »Koncil očrta nauk o vrstah ateizma, da mu lažje določi poleg vzrokov tudi zdravila... Vendar imajo koncilski očetje v prvi vrsti pred očmi kristjane in se obračajo nanje, kajti možnost prepričljivo posredovati evangelij vsem ljudem je odločilno odvisna od njih...«

Glede nove dobesedne obsodbe komunizma, ki je koncil ni izrek, se pisec s koncilskimi očeti sprašuje: »Kaj ostane še takega, da bi bilo treba obsoditi?... Danes smo pred mnogimi oblikami komunizma; ne ločijo se in si nasilno ne nasprotujejo le na političnem in gospodarskem področju, marveč se postavljajo tudi na nova stališča glede napadalnega ateizma in preganjanja kristjanov... Koncil ni mogel dopustiti, da bi mu kdo pozneje očital, da ni znal razločevati. Zato se je omejil na to, da je škofovskemu zboru in kristjanom raznih narodov dal dobro premišljene in z evangelijem navdihnjene napotke verske narave. Po njih bodo lahko ocenjevali tudi nadaljnji razvoj.«

Glede toliko kričnega vprašanja dialoga med kristjani in ateisti pisatelj ugotavlja, da »dialog, o katerem govori koncil, ni — vsaj ne posredno — razgovor s komunistično stranko kot politično organizacijo, kajti s tem se cerkveni zbor ni maral ukvarjati. Gre za razgovor vernika s svojim bližnjim, ki še ni našel vere v Boga. Kadar je neverni član komunistične stranke, sodeluje v dialogu, kot ga razume koncil, ne kot partijec, marveč preprosto kot človek in državljan. Tako je tudi z naše strani, dokler govorimo kot udje božjega ljudstva, dialog nepolitični. Moramo torej paziti, da se naš dialog ne prikaže kot političen in da ga ne izrabijo za politične cilje komunistične stranke. Kadar pa se s komunistično stranko pogovarjajo kristjani kot zastopniki politične stranke, tedaj delajo to samo v okviru te odgovornosti, ne pa v imenu Cerkev ali božjega ljudstva. Prosto-srčni ljudje, ki ne razlikujejo med tema dvema ravninama in se nepremišljeno dajo izkoristiti komunističnim načrtom — ter tako posredno sodelujejo pri bodočem uničenju verske svobode — spravljajo v nevarnost vsako možnost dialoga, na eni ali drugi strani.«

»Ne le trije členi o ateizmu, temveč vsa konstitucija Gaudium et spes (Veselje in upanje) daje spodbuden odgovor na vprašanja, ki jih stavlja dialektični materializem«, je zapisano v podpoglavju o vrednotenju zemskih stvari in dejavnosti. In v razlagi zgodovine v svetlobi zgodovine odrešenja, ki jo je koncil z dogmatičnega vidika določil zlasti v dogmatični konstituciji o Cerkv in v konstituciji o božjem razodetju, zaključuje pisec svoja izvajanja z neizpodbitno trditvijo:

»Nasproti temu (krščanskemu) gledanju na človeško zgodovino, ki mu daje poročstvo Resnica sama in v kateri je navzoč Kristus sam — Kristus včeraj, danes in v veke — predstavljajo marksisti, še bolj kot izčrpani tradicionalisti, večne ljudi včerajšnjega dne.«

F. P.

Bližnja izvedba Händlovega oratorija „Mesija“ v Gorici

Čez par tednov se bomo v Gorici lahko udeležili izrednega koncerta z izvedbo veličastnega oratorija »Mesija« znamenitega nemškega skladatelja Georga Friedricha Händla. Delo bo v našem mestu doživelo menda prvo izvedbo. Nastopila bosta zbor in orkester »Consortium Musicum« iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta dr. Mirka Cudermana. Poleg teh sodelujejo v oratoriju še štirje solisti. Koncert prireja Zveza slovenske katoliške prosvete v sodelovanju z mestno ustanovo EMAC (Ente Manifestazioni Artistico Culturali) in se bo vršil na belo nedeljo, 5. aprila.

Oratorij »Mesija« spada med največja dela glasbene literature vsch časov. Samo glasbena oblika oratorija pomeni veliko vokalno-instrumentalno delo, navadno pripovedne vsebine, nekako opero brez igre, torej v koncertni izvedbi. »Mesija« opeva v glavnem rojstvo, trpljenje in vstajenje Jezusa Kristusa.

Georg Friedrich Händel (1685-1759) se je rodil na Nemškem, umrl pa je v Londonu. Skupno z J.S. Bachom spada med največje mojstre glasbenega baroka. Znan je po velikem številu skladb vseh vrst in

oblik, od opere do oratorija do orkestralnih, orgelskih in drugih solističnih del. Ustvarjal je v Nemčiji, Italiji, na koncu pa še posebej na Angleškem, kjer je tudi komponiral oratorij »Mesija«. Znani so še drugi njegovi oratoriji, kot »Izrael v Egiptu«, »Jefte«, »Debor«, »Juda Makabejec«.

Mnogo elementov veže Händlovo glasbo z Bachovo. Medtem ko razodeva Bachova glasba neko mistično notranjo globino, kaže Händlovo glasbeno delo velik zunanji blisk in sijaj; po zgledu baroka je Händel ustvarjal velike in široko zasnovane kompozicije, polne epske sile, kar kažejo zlasti njegove oratorijske skladbe. Prav »Mesija« morda v najlepši obliki razodeva vse bogate komponente Händlove glasbe. V njem se prepletajo mogočni zbori ter nežne arije, karakteristični recitativi in čudoviti orkestralni vložki. To je prava baročna freska Odrješnikovega življenja v glasbeni govornici.

Zato že sedaj toplo vabimo vse ljubitelje lepe glasbe na ta edinstveni koncert. O delu samem bomo kaj podrobnejšega napisali še v prihodnjih številkah.

RUDA JURČEC

Skozi luči in sence

Končno smo tudi v Gorico prejeli nekaj izvodov ene trenutno najbolj branih knjig na slovenskem knjižnem trgu v zamejstvu: tretji del Jurčecovih spominov pod naslovom »Skozi luči in sence«.

Pisatelj Ruda Jurčec, ki živi v Argentini, obravnava na 416 straneh eno najbolj zanimivih obdobij iz polpretekle zgodovine: leta 1935-1941. Jugoslavija je malo prej (9. oktobra 1934) izgubila zaradi atentata v Marsellu kralja Aleksandra. Kmalu nato se je vrnil iz političnega pregnanstva voditelj Slovencev dr. Anton Korošec. Prišlo je do sporazuma med Srbi in Hrvatmi, a udar srbskih generalov 27. marca 1941 je vse te napore v hipu uničil in Jugoslavijo pahnil v vojno. Prav s propadom kraljeve Jugoslavije se ta knjiga konča, ko Jurčec natančno opiše prvih enajst dni v aprilu 1941, zlasti pa doživitev velikega petka v kapiteljski cerkvi v Novem mestu 11. aprila. Vse je kakor ena velika žalostinka in nehote se ob Jurčecovem pripovedovanju človek spomni preroka Jeremija, ki žaluje nad razvalinami jeruzalemskega mesta.

V tem obdobju je Jurčec postal urednik najboljše urejevanega slovenskega dnevnika »Slovenec«, postal je tudi ravnatelj uradne jugoslovanske časnikarske agencije Avala v Ljubljani, istočasno pa je imel službo dopisnika francoske agencije Havas. Pri urejevanju »Slovenca« se mu je odprl politični svet daleč najmočnejše Slovenske ljudske stranke in potom nje je postal zaupnik voditelja stranke dr. Korošca. Jurčec, ki je dovršil politično visoko šolo v Parizu, je bil prepojen s francoskim duhom — katerega je moč čutiti skoro na vsaki strani — in ga je odlikovala izredna razgledanost v evropski politiki.

To vse pride do izraza v posebnem načinu njegovega pripovedovanja, ki je izredno mikavno, duhovito, napeto, polno mehkih vložkov in razmišljanj, prav v slogu najboljših francoskih političnih piscev. Politične dogodke povezuje z osebnimi dožitvji, primerja dogodka med se-

boj in iz njih napoveduje prihodnost. Zato Jurčec vire le malo navaja, saj mu je glavni vir lastna notranjost.

Lahko bi rekli, da je osrednja osebnost tega dela dr. Anton Korošec. K njemu se vrača znova in znova, razloži njegovo politiko, njegov pogled na Jugoslavijo, njegovo zamisel rešitve slovenskega vprašanja ter se končno ustavi ob njegovi nenadni in v skrivnost zaviti smrti.

Knjiga obsega 416 strani drobnega tiska in jo krasi precej fotografij iz obdobja, ki ga avtor obravnava. Knjiga ni roman, a se bere kot roman. Teško jo je označiti, v katero zvrst literarnih del pravzaprav spada. Eno pa je gotovo: je edinstveno delo, ki na vsaki strani razkriva vzroke, kateri so pripeljali do današnjega stanja v svetu. Seveda bo sledil še četrti del, od leta 1941-1947. Pisatelju samo to želimo, da bi ostal pri trdnem zdravju in razpolagal z zadostnimi finančnimi sredstvi, da bo lahko začel in široko zasnovano svoje življenjsko delo tudi zaključil. Hvaležni smo mu, da je kakor odprta skolkica na široko razgrnil pred nami edinstveno dobo med zadnjima svetovnima vojnama, ob njej pa tudi svojo bogato notranjost, svoje globoke in skrite misli, svoje plemenite želje, velike načrte, opogumljajoče uspehe in bridka razočaranja.

Nekaj izvodov te nove knjige je na voljo tudi na upravi našega lista. Izvodi so vsi vezani. Posamezen izvod stane 3.000 lir, čemur je treba dodati 250 lir za poštino. Knjiga pa se dobi tudi v naših knjigarnah v Trstu in Gorici. Obstajajo tam tudi broširani izvodi, katerih cena je 2.500 lir.

—jk

Izgnani misijonarji

Iz Nigerije so oblasti izgnale že drugo skupino misijonarjev. Gre za 29 duhovnikov in redovnic. Obtožili so jih, ker so delovali v Biafri brez odobrenja osrednje vlade v Lagosu.

Zakaj ne marajo biti komunisti?

Inštitut za sociologijo in filozofijo v Ljubljani je izvedel anketo med mladinci v treh vprašanjih: Kakšen je odnos mladega rodu do teorije in prakse Zveze komunistov? V koliki meri anketiranci sprejemajo cilje Zveze komunistov za svoje? Kakšno mnenje imajo mladi na splošno o organizaciji Zveze komunistov? Odgovori so bili za komuniste vse prej kot laskavi.

Anketiranih je bilo skoraj 1500 mladincev in mladnic med 17. in 25. letom, doma iz vse Slovenije. Ena tretjina teh (zlasti so to bili dijaki z gimnazij in srednjih strokovnih šol, vajenci, uslužbenci in kmetje) so izjavili, da se večina komunistov za težnje mladih ne zanima, šest odstotkov od njih pa je celo menilo, da komunisti težnje in zahteve mladih zavirajo.

Nisem in ne želim biti član Zveze komunistov, je odgovorilo več kot 70 od-

slotkov visokošolcev, uslužbencev, kmetov ter več kot 60 odstotkov vajencev in delavcev in več kot polovica dijakov srednjih strokovnih šol, gimnazijcev in brezposelnih.

Pri tem odgovoru se samo po sebi postavi novo vprašanje: zakaj ti ljudje ne želijo vstopiti med komuniste. Odgovori so bili različni: iz verskih razlogov, ker mi komunisti, ki jih poznam, niso všeč; ker se ne strinjam s programom in cilji Zveze komunistov; ker ciljev komunistov ne poznam; ker se ne bi želel zameriti domačim in prijateljem; ker so člani Zveze komunistov nezmožni sprejeti kaj novega; ker so me komunisti na gospodarskem področju razočarali; ker laže diham brez vezanja na kakršnokoli organizacijo.

Iz verskih razlogov odklanja komunistem zlasti del kmečke mladine (13,3%), odgovorov, da ne poznajo Zveze komunistov, pa je največ pri kmečki delavski

mladini ter pri dijakih srednjih strokovnih šol.

Na vprašanje, zakaj so starejši ljudje v Zvezi komunistov, je najpogostejši odgovor (nad 40%): Ker pričakujejo od tega osebne koristi.

In še eno vprašanje: Zakaj ljudje javno ne spregovore, ko vidijo nepravilnosti v socialistični družbi? Tudi tu je odgovor za vladajočo stranko porazen. Prav pri vseh skupinah anketiranih je na prvem mestu nedvoumna ugotovitev: »Ker se bojijo, da bi se jim to maščevalo.« Družba torej, ki je zgrajena na strahu in klečeparstvu.

Vse to je objavil ljubljanski »Tedenska tribuna« z dne 8. januarja 1970. Menimo, da odgovori slovenske mladine sami dovolj jasno povedo, kako stoji komunizem v Sloveniji. Gibanje, ki nima mladih za seboj, lahko govori le še o preteklosti. Bodočnosti gotovo nima.

S TRŽAŠKEGA

Združenje staršev pri Sv. Ivanu

Pri Sv. Ivanu v Trstu so ustanovili »Združenje staršev otrok osnovne šole in otroškega vrta«. To je menda drugo tako združenje staršev otrok, ki obiskujejo slovenske šole na Tržaškem. Pred kratkim so ustanovili podobno društvo staršev dijakov srednje šole »S. Kosovel« na Opčinah.

Na ustanovnem občnem zboru so starši odobrili pravilnik združenja, ki našteva med drugim cilje, ki jih bo društvo zasledovalo. Nato so izvolili odbor, ki ga sestavljajo: dr. Mljač, inž. Bak, učiteljica Kandut, Niko Skamperle, sestra Dolores, dr. Gruđen, Anton Korsič, ravnatelj Ferluga in Milica Čok.

Proračun dolinske občine za leto 1970

Dolinski občinski svet je na zadnji seji 2. marca potrdil številne sklepe iz redne uprave, ki mu jih je predložil v odobritev občinski odbor. Svetovalci Slovenske skupnosti so se vzdržali pri sklepu, v moči katerega občina lahko doseže začasno zasledbo zemljišč za športne naprave. Poleg tega je svet vzel na znanje še vrsto drugih ukrepov, med temi ureditev tehnic in ambulant v Gročani.

Med razpravo o proračunu so svetovalci Slovenske skupnosti iznesli več konkretnih predlogov in vprašanj. Tako se je svetovalec dr. Alojz Tul zavzel za postavitve javnih luči na cesti, ki vodi proti šoli v Mačkovljah ter za asfaltiranje poti proti pokopališču. Svetovalec Mario Zahar je opozoril na slabo pot, ki pelje iz Boršta v Botač, Mirko Zerjal pa na ureditev nekaterih poljskih poti v Boljuncu.

Proračun za leto 1970 predvideva 92 milijonov lir dohodkov ter 162 milijonov lir izdatkov. Primanjkljaj znaša tako 70 milijonov lir, ki se bo kril z deželnim prispevkom, dodatnimi davki in najetjem posojila. Za proračun so glasovali komunistični in socialistični svetovalci, proti pa svetovalci Slovenske skupnosti ter Krščanske demokracije.

Zavrtnjen na meji

V Ljubljani je bila nedavno ustanovljena slovenska škofijska komisija za naše izseljence. Predsednik te komisije je ljubljanski pomožni škof dr. Stanko Lenič. Za tajnika komisije je jugoslovanska škofovska konferenca 13. novembra 1969 imenovala msgr. Ignacija Kunstlja, vrhovnega dušnega pastirja za Slovence v zdomstvu. V ponedeljek, 2. marca je msgr. Kunstelj hotel v Ljubljano, kamor so ga povabili na sejo komisije, a so ga jugoslovanske oblasti zavrtnle na železniški postaji v Sežani. Tako se je msgr. Kunstelj še isti večer odpeljal v Rim, kjer prebiva.

Msgr. Kunstelj je dolga leta živel v Angliji kot izseljenjski dušni pastir za tamkajšnje slovenske rojake. Tam si je pridobil tudi angleško državljanstvo. Da je bil že na meji zavrtnjen, je gotovo posledica tega, da je na seznamu nezahvalnih oseb. Vsekakor bi jugoslovanske oblasti ravnale bolj pametno, če bi mu bile omogočile obisk Ljubljane. S pametnim razgovorom se vedno doseže več kot pa z birokratskimi ukrepi.

R A Z N O

Smrt japonskega kardinala

Na Japonskem je umrl kardinal Peter Tatsuo Doi. Bil je prvi Japonec, ki je postal nadškof v Tokiju leta 1938. Za kardinala ga je imenoval papež Janez XXIII. Bil je torej prvi japonski kardinal. Zanimivo je, da se je pokojni kardinal rodil v poganski družini. Šele z desetim letom je prejel sv. krst.

Vietnamski škofje pozivajo k delu za mir

Katoliški škofje v Vietnamu so naslovili posebno pismo na štiri delegacije, ki zasedajo v Parizu za doseg miru. Škofje poudarjajo, da je treba čimprej doseči pravičen in trajen mir.

Spet primanjkuje papirja

»Katolicke novine«, ki izhajajo v Pragi, sporočajo v svoji drugi letošnji številki, da letos ne bodo mogle izhajati v več kot 70.000 izvodih. Vodstvo lista je namreč dobilo sporočilo, da ima na razpolago le toliko papirja, kot ga je imelo leta 1967. Uredništvo prosi naročnike za razumevanje in potrpljenje. Priporoča naročnikom, naj list posojajo drugim, ki bi ga radi naročili, a ga ne morejo dobiti.

Dejavnost Zveze cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem

Na zadnjem občnem zboru Zveze cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem 1. marca je o dejavnosti Zveze poročal dr. Zorko Harej:

Morda najpomembnejše delo Zveze je bila izdaja in založba pesmarice božičnih pesmi. To pesmarico sestavlja sedem novih in izvernih umetnih pesmi ter tri ljudske v novi priredbi. Tudi zunanja oblika zadovoljuje: jasne note in čitljivo besedilo, primerna velikost strani in estetsko mikavne platnice. Glede besedila in glasbe je pesmarica na dostojni umetniški višini ter pomeni obogatitev imovine slovenskih božičnih pesmi.

Prvenstveni namen pri zamisli in pripravi zbirke je pa bil dobiti nov glasbeni izraz vernosti in pobožnosti sedanjega človeka. V pesmaricah in izborih, ki smo jih uporabljali ali jih še zmeraj rabimo, je mnogo pesmi sto in več let starih, ki so izraz druge miselnosti, vzrasle iz drugih, mnogo ali povsem različnih zgodovinskih, političnih, gospodarskih in družbenih pogojev. Sedanjemu aktivno verne mu človeku ne odgovarjajo več popolnoma. Vzrok, da so nekaterim bolj všeč stare kot sedanje skladbe, je iskati v čaru otroških let in prve mladosti, ko se člo-

nikih prisotne na reviji vse v Italiji živče Slovence.

Za pretekli božični koncert smo izbrali samo stare božične pesmi, ker smo hoteli koncertu dati pečat starodavnosti, in delno zaradi nujne, ker smo prejšnja leta porabili vse nove božične skladbe. Dobiti zanimiv spored ni bilo lahko, kajti v primerjavi z novimi so stare božične pesmi le ubožnejše za koncertne namene, čeprav mnoge vsebujejo pristen ali celo pristnejši umetniški navdih. Novost letošnjega koncerta je bila v razmestitvi pevcev, ker smo le-te postavili v prebiteriji. Ker človek rad prisostvuje nekemu dogajanju z uporabo čim več čutov, je naravno, da je občinstvo bolj zadovoljno, če pevce lahko tudi gleda. Z druge strani pa, s tako postavitvijo tvegamo izid koncerta, ker se nam prav lahko zgodi, da se nam zaradi maloštevilnih vaj in s pevci iz tako različnih krajev kaka pesem ustavi na sredi. Vtis sem imel, da je bilo petje ubrano in občuteno; a tehnični pripomočki niso bili funkcionalni, predvsem ne mikrofoni.

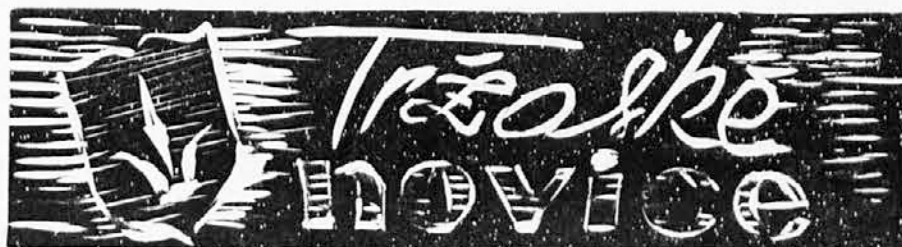
Tudi je bila Zveza, v kateri je včlanjenih čez tristo pevcev, na tem koncertu številčno prešibko zastopana. Premnogi iščejo le lastne koristi, za skupnost pa so brez pravega zanimanja. Tudi kvalificirana kritika je opozorila na premajhno vneto pevec ali točneje nekaterih njihovih vodij ter temu dejstvu postavila nasproti veliko zanimanje občinstva za božični koncert, zanimanje, ki se je sprevrglo kar v nekako plebiscitarno prisotnost meščanov in okoličanov.

In kaj namerava Zveza storiti v prihodnjem delovnem razdobju? Najprej ohraniti tiste oblike dela, ki so naletele na nadpovprečen odziv pri slovenskem občinstvu v Trstu in zunaj. To je zlasti božični koncert, ki se upravičeno že imenuje »tradicionalni«. Izvesti ga bomo skušali tudi v Beneški Sloveniji; če bodo razmere kazale, v samem Čedadu. Tudi letos bomo priredili revijo naših pevskih zborov, a nekaj tednov prej kot navadno, da bo lahko ostalo dovolj časa za pripravo božičnega koncerta.

Poleg tega namerava Zveza cerkvenih pevskih zborov urediti še dva nova načrta. Eden se je porodil že pred kakimi tremi leti. Po tem načrtu bi, upoštevajoč novi čas, nove razmere, čustveni in umski svet sedanjega človeka in po proučitvi odlokov in smernic, ki so bile, kar se glasbe tiče, nakazane na zadnjem cerkvenem vesoljnem zboru, dali našim pesnikom napisati nova besedila in jih nato izročili skladateljem, da jih komponirajo. Zamislili pa smo si stvar tako, da bi kdo od duhovnikov podal in osvetlil koncilске nauke in nakazal smernice za pripravo novih besedil ter skladb za cerkveno uporabo. V ta namen bi morda sklical najprej sestanek s pesniki in pozneje, ko bodo besedila pripravljena, širši sestanek pevodij, pesnikov in skladateljev. Če bo mogoče, bi se umaknili za ves dan v samoto na razmišljanje in razgovor.

Drugi načrt, ki je bil iznešen na občnem zboru Slovenske prosvete v Trstu, predvideva približno teden dni poletnih počitnic za naše pevovodje v kakem letovškem kraju, kjer bi študiju glasbene teorije pridružili razvedrilo s sprehodi in izleti ter počitek.

Naj bi bila v nas vseh trdna volja, da bomo tudi tehnično in organizatorno svoje načrte zadovoljivo izvedli!

Srečanje s predstavniki tržaške Krščanske demokracije

Večja poglobitev kulturnih in socialnih stikov med Krščansko demokracijo in Slovenskim ljudskim gibanjem: to je rezultat srečanja, ki je bil 5. marca 1970 v palači Diana med predstavniki obeh političnih skupin, ki imata sorodne ideološke poglede. Gre za vprašanja precejšnje važnosti, ki so odraz današnje stvarnosti in ki terjajo obsirnejšo izmenjavo mnenj med obema skupinama.

Omenjeni stranki, poudarjajoč vsaka svojo avtonomno politično stališče, menita — kot je bilo rečeno na sestanku —, da so potrebna pogostejša srečanja in globlji dialog o problemih skupnega zanimanja. Kajti to je pot, po kateri nameravata obe skupini hoditi za dosego boljšega sožitja in razumevanja med Italijani in Slovenci.

Srečanja sta se udeležila predsednik dr. Teofil Simičič in tajnik dr. Franc Mljar za Slovensko ljudsko gibanje ter pokrajinski tajnik Sergio Coloni in podtajnik Arturo Vignini za KD.

Razstava posvečena Carlu Antoniju

V petek so v prostorih Ljudske knjižnice odprli razstavo knjig, člankov in drugega biografskega materiala, ki prikazujejo življenje in delo uglednega tržaškega filozofa in pisatelja Carla Antonija, ki je umrl v Rimu pred desetimi leti.

Naslednjega dne pa so na Vrtdeli poimenovali po Carlu Antoniju neko ulico.

Učenke gospodinjstva tečaja pri Šolskih sestrah, Trst, ul. Docce 14 priridejo na praznik sv. Jožefa, v četrtek, 19. marca

RAZSTAVO ROČNIH DEL IN KUHARSKIH IZDELKOV

ki bo odprta ves dan od 9^h dalje in še v petek do 12. ure.

Sklepnia prireditve tečaja bo na praznik ob 15^h v zavodu; ob 17^h pa ponovitev iste v Marijinem domu pri Sv. Ivanu. — Prisrčno vabijo tečajnice.

Razstava o taboriščih

V veži Kulturnega doma je ves mesec odprta razstava o koncentracijskih taboriščih. Poleg dokumentarnega gradiva o nemških taboriščih so prikazana tudi nekatera italijanska fašistična taborišča. Obiskovalec se ob pogledu na razstavljene slike kar zgrozi. Prav bi bilo, da bi si jih ogledali tudi vsi oni, ki še vedno Slovencem zanikajo pravice, katere jim gre do in vidijo zadnje čase v dvojezičnosti novo nevarnost za obstoj italijanske države.

Sv. Ivan

Dne 2. marca je umrla v zavodu Marijinih hčera v Gorici Anica Dolhar iz znane Dolharjeve družine, ki je že utrpela veliko izgubo: v planinah pri Trbižu se je lani ponesrečil zdravnik dr. Lojze, brat pokojnice. Anica je bila zaradi svoje velike prijaznosti zelo priljubljena in je uživala velik ugled. Zelo požrtvovalno je sodelovala pri mnogih pobudah v našem kulturnem življenju. Bila je svoj čas v odboru kulturnega »Slovenskega društva« pri Sv. Ivanu, najbolj pa ji je bila pri

sruu svetoivanska Marijina družba. Bila je tudi v upravnem odboru novega Marijinega doma, za katerega zgraditev se je zelo trudila.

Dne 4. marca popoldne so jo pripeljali v našo farno cerkev, kjer jo je čakala velika množica. Ko so prinesli krsto v cerkev, je ostalo malokatero oko suho. Najprej so somaševali trije duhovniki: škofski vikar dr. L. Škerl, goriški nadškofjski kancler msgr. dr. Klincec, ki je pokojnico spremljal iz Gorice, in slovenski kaplan. Tudi k Sv. Ani se je peljalo za krsto številno spremstvo.

Iskreno sožale sestre pokojnice, redovnici Justi, občinskemu odborniku dr. Dolharju in vsem ostalim sorodnikom. Rajni Anici pa naj Bog nakloni zasluženi večni pokoj.

Prešernova proslava v Nabrežini

Preteklo nedeljo, 8. marca so nabrežinski prosvetarji kot v mnogih drugih naših krajih priredili Prešernovo proslavo pod geslom »Prešernova misel in beseda«. V društveni dvorani, ki je bila nabit polna, so nastopili poleg priložnostnega govornika še recitatorji, otroški pevski zbor učencev nabrežinske osnovne šole in moški pevski zbor »Igo Gruden« iz Nabrežine.

Predsednica prosvetnega društva dr. Barbara Gruden je pozdravila goste nakar se je začel razvijati spored, ki je bil navzočim zelo všeč, kar so pokazali s svojimi aplavzi. Prvi je nastopil zbor učencev osnovne šole iz Nabrežine, ki je pod vodstvom prof. Sergija Radoviča zapel dve pesmi. O slovenskem kulturnem prazniku oziroma o obletnici Prešernove smrti, ki sovpada s tem dnevom, je na temperamenten in prikupen način spregovoril Stanko Kosmina. Našega največjega pesnika je prikazal kot človeka in misleca, kot rodoljuba in velikega umetniškega ustvarjalca. Sledile so recitacije nekaterih Prešernovih pesmi, ki so jih podali učenci nabrežinske osnovne šole in še dve drugi dijakinji srednje šole; kot zadnji recitator je nastopil Lucijan Terčon, ki je na občuten in doživeten način recital še eno Prešernovo pesem. Spored se je zaključil z nastopom nabrežinskega moškega pevskega zbora, ki je zapel več pesmi, med katerimi je bila zadnja »Zdravljica«.

S. K.

Četrta številka »Literarnih vaj«

V četrta številka Literarnih vaj sodelujejo z leposlovnimi prispevki Boris Pangerc, Ivan Sirca, Franc Mahnič, Patricija Mauri, Henri, Miroslava Leban, Pamela in N. Puntar. Zetje ob nastopu novega leta so izrekli Jožica Sarđoč, Loredana Frandoli, Alfonz Okretič, Jordan Cosmina, Rosanda Kralj, Vladimir Mervic in Neva Adamič. Vsi so iz III. razreda srednje šole »I. Gruden« iz Nabrežine.

Z znanstvenimi zanimivostmi oz. s kulturnimi novicami sodelujejo profesorji Karel Bajc, Martin Jevnikar in Maks Šah ter dijaka Emil Guštin in Katja Kravos. Boris Pangerc objavlja dolg in zanimiv intervju z boksarjem Ninom Benvenutiem. Linoreze so poskrbeli Klavdij Radeti, Marko Oblak, Rosanda Kralj, Majla Semec, Valter Husu, Milan Gruden, Sergij Štoka, Karel Ban in Sonja Stavar. Za križanko pa je poskrbel kot po navadi Peter Švagelj.

pomenil in dostikrat sem moral biti za tolačca. Toda glej ironije! Med potniki je bil tudi en Arabec, iz jezikovne skupine, ki jo govori več kot sto milijonov ljudi. Pa ni bilo duše, s katero bi se mogel pomeniti besedico. Jaz pa, sin malega naroda, sem lahko govoril z vsemi.

Pa je bil tudi neki Anglež v tipični karirani obleki s pipo v ustih. Tudi on je bil edini svojega jezika, čeprav je več sto milijonov ljudi, ki po angleško govorijo. Pa sem si mislil: Malo ga bom zabaval in mu čas krajšal. Obenem pa nekaj pridobim v angleščini, ki sem jo pač za silo bral, a govoril še nikdar.

Na ladji so vsakršne zabave. Med drugim so nas skušali zabavati tudi z lutkami. Prvi dan je bilo le deset gledalcev. Jaz sem užival in Anglež tudi, drugi pa menda ne, kajti naslednji dan sva bila z Angležem že sama. Dolgo se je igralec pripravil v pričakovanju večjega števila občinstva, ki ga pa ni bilo od nikoder.

Pa se Angležu približam in poskusim začeti z njim pogovor. On komodno ležeč na svojem naslonjaču kadil pipo. Pa mu pravim:

Nabirka za »Katoliški glas« na Goriškem

Devin	L. 10.000
Doberdob	» 30.000
Mavhinje	» 10.000
Nabrežina	» 10.000
Placuta	» 10.600
Pevara	» 11.000
Podgora	» 22.000
Štmaver	» 1.620
Stolnica	» 96.200
Sovodnje	» 10.100
Sv. Ivan	» 62.000
Sv. Ignacij	» 56.500
Standrež	» 31.000
Trzič	» 5.000
Zgonik	» 11.500
Zavod sv. Družine	» 6.600

Manjkajo še podatki šestih fara oziroma duhovnj. Zneske bomo objavili, ko nam pristojni dušni pastirji sporočijo nabrane vsote.

★

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 15. do 21. marca 1970

Nedelja: 10.50 Otroška matineja. 12.40 in 15.55 Evropsko atletsko prvenstvo v dvorani na Dunaju. 18.10 Zosija - sovjetski film. 19.30 in 21.05 Stockholm: Svetovno hokejsko prvenstvo Švedska: CSSR.

Ponedeljek: 18.30 Po sledih napredka 20.35 Oliver Storz: Pijanec - tv drama. 22.15 Pariški mozaik.

Torek: 17.20 Veselje v glasbi. 18.30 Srečanje v Studiu 14. 19.05 Prepogosto pozabljam - oddaja iz Sodobne vzgoje. 20.35 Zepar - franc. film. 21.50 Veselje v glasbi.

Sreda: 18.35 Obrežje - oddaja za ital. narodn. skupino. 19.20 Moj otrok je drugačen. 20.25 in 21.00 Stockholm: Svetovno hokejsko prvenstvo CSSR: Sov. zveza 22.40 Nogomet: Schalke 04: Dinamo (Zagreb).

Četrtek: 15.00 Kolesarska dirka Milano-Sanremo. 17.35 Veseli tobogan. 18.30 Zgodbe s popotovanj. 20.35 V. Neff: Preudarne poroke. 22.05 Kulturne diagonale. 22.45 Košarka: Lokomotiva: Olimpija.

Petek: 17.45 David Copperfield. 20.35 Divji veter - am. film.

Sobota: 17.50 Po domače z Borisom Frankom. 18.15 Ante Kovačić: Pravdač, tv igra. 19.20 Sprehod skozi čas: Prva svetovna vojna. 20.40 Rezervirano za smeh. 21.05 Destry - film. 22.00 Amsterdam: Pesem Evrovizije. 23.30 Državno prvenstvo v plavanju.

★

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Spored od 15. do 21. marca 1970

Nedelja: Prvi: 11.00 Sv. maša. 21.00 Konec kraljestva Burbonov (1). — 17.50 Ubili so milijarderja. 18.40 Podnevi in ponoči. 21.15 »Settevoci« zvečer. 22.20 Zginuli dečiči, policijski telefilm.

Ponedeljek: Prvi: 21.00 Pek iz Benetk, film. — Drugi: 22.15 Simfonični koncert.

Torek: Prvi: 18.45 Vera - danes. 21.00 Rekvijem za najtežjega človeka, komedija. — Drugi: 21.15 Kadar človek izgine. 22.00 Ljudje, ki se uveljavljajo: J. Greco.

Sreda: Prvi: 18.45 The Monkees, telefilm. 21.00 Človek in morje. — Drugi: 21.15 Strelja se v družini, film.

Četrtek: Prvi: 11.00 Sv. maša. 12.00 Verska oddaja. 21.00 TV 7. 22.00 Za vsako ceno. — Drugi: 22.15 Obzorja znanosti in tehnike.

Petek: Prvi: 18.45 Simfonični koncert. 19.00 Koncert ruskih ljudskih pesmi. 22.00 Dnevnik nekega norca. — Drugi: 21.15 Kapitan Coignet (3). 22.05 Ren, evropska reka.

Sobota: Prvi: 21.00 Jaz, Agata in ti. — Drugi: 21.15 Balet. 22.00 Festival evropskih pesmi.

»Good day, sir!«

Mož se lahko okrene, vzame pipo iz ust in meni: »Good day.« Mirno se nato obrne nazaj, vtakne si pipo v usta in potegne nov dim.

Poštajna, si mislim, trd pa si. Ali te bom ali ne? Pa spet vprašam:

»How do you do?«

Spet vzame pipo iz ust, počasi pihne dim, se okrene k meni in reče: »Well« in nič več! Pa spet dene pipo v usta. Spoznal sem, da mož na potrebuje družšine. Tak je bil ves čas na ladji in menda je bil tako srečen.

Tako smo prijadrali do ekvatorja. Tedaj smo se zbrali na krovu vsi iz prvega in drugega razreda. V prvem razredu je bilo precej takih žensk, ki nimajo drugega dela kot denar zapravljati in Bogu čas kraستي. Kaj ves norčij si niso izmislili zanje! Jaz sem imel kratko duhovsko suktnjo in kolar, kar me je ščitilo pred njihovo neslano vsiljivostjo.

Drugi dan je bila nedelja. Jaz sem bil edini duhovnik na ladji. Kapele ladja ni imela.

(Se bo nadaljevalo)

† Msgr. Janez Hladnik

68 V SLUŽBI CERKVE IN NARODA (SPOMINI)

Ze prvi večer nas je bilo pri mizi le polovica. Viharno valovje Biskajskega zaliva je vrtelo želodec. Mojega se še ni dotaknilo. Kot izseljenki komisar sem imel odgovornost za jugoslovanske potnike. Našel sem v tretjem razredu nekega Stajerca, Pavleta Planince in še nekega fanta, tudi Slovence. Za ta dva sem se torej moral pozanimati.

NA SIROKEM MORJU

Od Lizbone naprej se je začelo pravo morskó življenje. Ladja je plula najprej po ustju reke Tajo. Večerja je že bila na mizi. Dobro sem si postregel kakor še nikdar. Saj je tudi bilo od kod, kajti potnikov je več kot polovica izostala. Pol ure pozneje je ladja zavozila v ocean, ki je bil hudo razburkan. Na vse kraje je gnalo

ladjo, zibala se je kot lupina. Pa tudi moj želodec ni ostal neobčuten. Kar nenadno me je zgrabilo. Hitro sem stekel k ograji in že sem poslal vso večerjo v zelene valove.

Začutil sem, da tudi v mojih možganih nekaj vrtniči, pa sem si mislil, če bom čakal, me lahko položi kot druge. Naglo sem šel v kabino, vzel v roke pisalni stroj in stoji na prstih sem začel pisati. S tem sem moral koncentrirati vso svojo pozornost v delo in v držanje ravnotežja. Kmalu sem začutil, da je glava v redu. Čez pol ure sem spet šel na krov.

Divji valovi so pljuskali ob ladjin bok in tudi čez. Tako naglo je zgrabilo ladjo, da niso utegnili pritrditi vseh stvari kot treba. Ladja se je nagnila. Vi naslonjaci v velikem salonu so zdrsnili na eno stran. Se mene bi zaneslo, če se ne bi bil dobro prijel. Pa že je spet vsa ropotija gmrela na mojo stran. Zares me je zaškrbelo, kaj bo. No, pa tisti sunek je bil najhujši. Naslednji so bili že manjši. Pozneje sem zvedel, da se je razbilo veliko pošode ob tisti priliki.

Celo noč je še morje bobnelo. Ko se je

naslednje jutro pokazal dan, sem opazil tam na obzorju snežno goro na otoku Tenerife, ki je menda 4000 m visoka. Vse do srede pobočja je imela snežno odejo. Na Kanarskih otokih se to redko zgodi.

Spet se je morje umirilo. Na ladjo se je vrnilo življenje in šele sedaj sem mogel videti vse potnike. Bili sta dve ženski iz Argentine, s katerima sem se dogovoril, da mi bosta učiteljici jezika. Pa sem se malo zmogel z njima. Nista imeli pojma o tem, kaj je slovnica in kar sem povedal, sta rekli, da je dobro.

Od tega dne sem začel zares s slovnico. Vsak dan šest ur šole, tako sem si zapisal in vsak dan sem dobro obdelal po dve lekciji iz svoje slovnice. Vsak dan sem se naučil stolpec besedi. Seveda sem pozneje dognal, da se pojmi argentinskih besed ne zlagajo s španskimi, na podlagi katerih so bile moje knjige. Prišel sem pa le do tega, da sem tekom tedna že skušal govoriti po špansko.

ANGLEZ IN LUTKE

Med sopotniki so bili Čehi, Poljaki, Italijani, Nemci. Z vsakim sem se lahko kaj

